

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА (НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ)

У статті розкрито теоретичні аспекти професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до формування здоров'язбережувального освітнього середовища. Сучасні складні військові умови українського суспільства визначають доцільність створення у закладах вищої освіти країни нової спеціальності «227 Фізична терапія, ерготерапія» (Фізична реабілітація). Стрімкий розвиток напряду фізичної реабілітації зумовлений, насамперед, збільшенням кількості захворювань опорно-рухового апарату серед населення, а також значними порушеннями фізичного та психічного розвитку особистості, що вимагає комплексного відновлення організму людини. В реаліях сьогодення це одне з найактуальніших питань теорії та практики спеціальної педагогіки.

Проведено аналіз наукових праць сучасних учених щодо проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації. З'ясовано сутнісний зміст основних понять підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації в контексті сучасної освітньої парадигми. Виявлено, що здоров'язбереження – це результат впливу педагогічних чинників освітнього процесу на збереження здоров'я його суб'єктів.

У результаті здійсненого аналізу професійну підготовку майбутніх фахівців з фізичної реабілітації визначено як різновекторний процес, що відповідає меті, принципам і завданням професійно-педагогічної діяльності та спрямовується на реалізацію відповідних її компонентів.

Нове українське суспільство потребує фахівців з фізичної реабілітації, які поєднують здатність співпрацювати в міждисциплінарній команді, використовують сучасні інноваційні технології реабілітації та мають на меті спрямувати свої зусилля щодо відновлення, виправлення та підтримки рухових функцій людини.

Ключові слова: фізична реабілітація, професійна підготовка, майбутні фахівці з фізичної реабілітації, освітній процес, здоров'язбережувальні технології.

Посиленість уваги до проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації зумовлена реальним станом здоров'я молоді та демографічними тенденціями в суспільстві, що спостерігаються в останні роки. Найвищою сферою діяльності будь-якої країни є виховання здорового підростаючого покоління, яке ґрунтується на всебічності й гармонійності розвитку особистості. Перед сучасним суспільством постає актуальне завдання – сформувати у молоді компетентності щодо здорового способу життя як умова збереження української нації, перспектива для справжнього духовного оновлення прийдешніх поколінь та запорука якісних перетворень у національному масштабі [6, с. 2; 13, с. 144].

Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 1669-р від 23 грудня 2020 р. схвалено Концепцію Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2021–2025 рр. [9, с. 29]. Метою цієї соціальної програми є забезпечення можливостей для самовтілення та розвитку потенціалу молоді в Україні, її участі й інтеграції в умови суспільного життя. Для досягнення мети Програми серед інших завдань передбачено підвищення рівня компетентностей молоді, зокрема й щодо формування свідомого та відповідального ставлення до власного здоров'я та розвитку нетрадиційних форм оздоровлення.

Вважаємо доцільним зазначити, що воєнні дії на території України вносять корективи в умови суспільного життя країни, а розвиток серед населення значної кількості патологічних станів, що в результаті призводить до збільшення кількості хронічних захворювань, інвалідності й передчасної смертності працездатного населення. Не є винятком і фахівці з фізичної реабілітації, фізична та психологічна підготовка яких має набути абсолютно нового рівня [8, с. 10]. Тому в сфері охорони здоров'я все більше утверджується напрям реабілітації, «метою якого є попередження інвалідності під час лікування захворювань та допомога пацієнту в досягненні максимальних показників у фізичному, психічному, професійному, соціальному й економічному самовтіленні, завдяки чому він буде здатний безперешкодно провадити соціальну активність і професійну діяльність у межах наявного захворювання» [12, с. 3].

Дуже важливе місце в цьому процесі належить вправам із фізичної реабілітації, за допомогою яких можна повернути потерпілих до звичайного життя і праці, відповідно до їх стану. Ці вправи сприяють людині у розвитку навичок щодо самообслуговування та напрацювання стійкої компенсації незворотних змін, адаптації до життя в нових умовах, що виникли внаслідок хвороби або ушкодження [18, с. 285].

Загальноєвропейські тенденції, динамічний розвиток України на початку XXI століття та її стрімкий рух до загальноєвропейського освітнього простору обумовлюють підвищення вимог щодо якості підготовки майбутніх фахівців у системі вищої професійної освіти. Фактично, мова йде про створення ефективної моделі змісту освіти не звичайного майбутнього фахівця з фізичної реабілітації, а професіонала нової формації з урахуванням загальних закономірностей становлення професійної діяльності та саморозвитку особистості, яка буде здатною перетворювати, моделювати і коригувати здоров'язберігальний простір [2, с. 29].

Здоров'я – поняття багатопланове. Це всебічне та гармонійне поєднання фізичного, психічного, духовного

і соціального здоров'я і як наслідок – самодисципліна, самопізнання та самовтілення громадянина країни на основі сформованості в його свідомості стійкої потреби бути здоровим. Поняття про здоров'язбереження не обмежуються уявленнями про зміцнення лише соматичного (тілесного) здоров'я особистості. Важливе значення надається збереженню психічного, духовного та соціального здоров'я молоді. Це потребує забезпечення у закладі вищої освіти особливої комфортної атмосфери, що б відкрила кожному майбутньому фізичному реабілітологу позитивний простір для особистого самоствердження та самовдосконалення в інтелектуальній, духовній та соціальній сферах [4, с. 35].

Основи модернізації змісту вітчизняної освіти висвітлені у працях В. П. Андрущенко, І. В. Бондар, (2015), Н. М. Дем'яненко, А. М. Бойко (2019), В. Г. Кременя (2014) та ін. Ми згодні з думкою В. П. Андрущенко про те, що мета модернізації освіти – підвищення її якості та приведення у відповідність до загальноєвропейського рівня, переорієнтація вищої школи на задоволення освітніх потреб і попиту на ринку праці, посилення конкурентоспроможності випускників вищого навчального закладу». Поняття «освіта» потрактовується як провідний інститут соціалізації особистості, завдяки якому суспільство здійснює підготовку людини до життя, формує духовно й фізично, зрощуючи інтелект, розвиваючи моральні й естетичні якості, креативність і творчі здібності, виховуючи як особистість і громадянина [1, с. 59].

Грунтовний аналіз стану підготовки майбутніх фахівців із фізичної реабілітації, який здійснила Т. М. Бугеря, засвідчив, що сучасний процес професійної підготовки майбутнього фахівця з фізичної реабілітації набуває ефективності за умови застосування системного, діяльнісного, інтеграційного, аксіологічного та синергетичного підходів [3, с. 18].

Наслідки ґрунтового аналізу наукових праць свідчать, що окремі аспекти цієї проблеми відображені в сучасних наукових концепціях, а саме: дослідження окремих питань у професійній підготовці фахівців з фізичної реабілітації здійснювали такі учені, як: О. Г. Базильчук, О. О. Беспалова, Н. О. Белікова, Т. В. Бойчук, Т. М. Бугеря, А. С. Вовканич, Л. Б. Волошко, Є. В. Вишар, А. М. Герцик, Ю. О. Долинний, М. В. Дутчак, Т. В. Д'яченко, В. А. Кашуба, А. П. Конюх, І. П. Кравченко, Т. Ю. Круцевич, В. Ю. Кузьменко, О. С. Куц, Ю. О. Лянной, О. П. Мінцер, М. В. Міхєнко, В. М. Мухін, В. Й. Ороховський, О. А. Панченко, Н. Я. Романішин, О. А. Ситник, Л. П. Сущенко, А. В. Фастівець та ін. Увага до цього питання з боку значної кількості педагогів, психологів, соціологів та лікарів зумовлена необхідністю підготовки висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого в європейський та світовий науково-освітній простір майбутнього фахівця з фізичної реабілітації, який буде здатним вести оздоровчо-відновлювальні та корекційно-реабілітаційні заходи з особами, які за станом здоров'я мають обмежені можливості [5, с. 213].

Сформованість системи ґрунтовних знань та володіння уміннями застосовувати здоров'язбережувальні технології є важливою складовою у професійній підготовці майбутнього фахівця з фізичної реабілітації.

На основі виконаного аналізу науково-педагогічної літератури тлумачимо здоров'язбережувальні технології як систематичне та послідовне втілення в практику форм, методів і заходів заздалегідь спроектованого оздоровчо-реабілітаційного процесу, що охоплює системний аналіз, наукове обґрунтування, добір, вибір і застосування відповідних апробованих і нових систем і механізмів для оздоровчої фізичної культури, контроль медико-біологічних, психологічних і соціальних показників здоров'я людини.

Мета статті – висвітлити теоретичні аспекти професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до формування здоров'язбережувального освітнього середовища у закладах вищої освіти.

Становлення і розвиток України як незалежної держави особливо гостро висуває перед системою освіти проблеми щодо вдосконалення роботи закладів вищої освіти у сфері підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, які б мали високий рівень професіоналізму, творчої активності, відповідально ставилися до результатів свого навчання та підготовки до майбутньої професійної діяльності.

Здоров'язбережувальна професійна діяльність майбутніх фахівців з фізичної реабілітації – складне, поліфункціональне соціальне явище, що передбачає впровадження фізкультурно-оздоровчих, еколого-гігієнічних, психолого-валеологічних, медико-валеологічних та інших здоров'язбережувальних методик в освітній процес, які сприяють зміцненню та збереженню здоров'я особистості й спрямовані на формування здоров'язбережувального освітнього середовища.

Підвищення готовності до професійної діяльності в цілому та впровадження здоров'язбережувальних технологій зокрема у царині професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації є одним із основних напрямів навчання. Для забезпечення високого рівня професіоналізму майбутніх фахівців з фізичної реабілітації у конкретних умовах складного сучасного освітнього процесу необхідна єдність теоретичної та практичної складових професійної підготовки фізичного реабілітолога [14, с. 59–60].

Фізичних реабілітологів можуть випускати лише вищі фізкультурні заклади, або ті, що мають факультет фізичного виховання. Станом на 2008 рік в Україні таких було 29. У 2023 році «Освіта.іа» наводить такі дані переліку освітніх програм за спеціальністю фізичний реабілітолог і за повідомленням, відображеним у таблиці, наразі їх лишилося 11. [7, с. 51].

Процес професійної підготовки фахівця з фізичної реабілітації відбувається в умовах закладів вищої освіти фізкультурного профілю за напрямом підготовки 0102 – «фізична культура і спорт». Спеціальність «фізична реабілітація» внесена до класифікатора професій України ДК 003:2005 під кодом 3226, Міністерством праці України затверджена професійно-кваліфікаційна характеристика спеціаліста з фізичної

реабілітації. Фахівці з фізичної реабілітації надають свої послуги у медичних закладах, навчально-реабілітаційних центрах, закладах освіти та соціального захисту населення, спортивно-тренувальних центрах, спортивних командах. Згідно з діючим законодавством, вони можуть обіймати посади «спеціаліст фізичної реабілітації», «медична сестра (інструктор) з лікувальної фізкультури», «медична сестра з масажу». Найвищий стан справ в українському законодавстві та в системі охорони здоров'я не відповідає потребам цієї професії (він не задовольняє ані пацієнтів, ані фізичних реабілітологів) [17, с. 1].

Фізичний реабілітолог має відповідну кваліфікацію для:

- розробки методик щодо застосування та виконання фізичних вправ при порушеннях ОРА, серцево-судинної, дихальної, ендокринної, нервової системи та сенсорних систем людини;
- ведення занять із ЛФК із застосуванням гімнастичних приладів, природних підручних засобів і засобів механотерапії;
- навчання прийомам самомасажу;
- ведення заходів спільно з психологом, спрямованих на покращення процесів адаптації до умов навколишнього середовища;
- планування та виконання індивідуальних програм з функціонального відновлення;
- він також може бути залученим для ведення та виконання комплексного обстеження людини;
- планування, консультування, ведення заходів оздоровчого спрямування;
- надання консультацій з приводу стану здоров'я людини і рекомендацій щодо необхідності звернутись до інших медичних фахівців;
- створення інформаційно-комп'ютерного забезпечення оздоровчої системи закладу освіти;
- забезпечення справності наявного програмного і навчально-методичного обладнання з проблем здоров'язбережувальної діяльності закладу освіти;
- організація діяльності консультативно-оздоровчого центру здорового способу життя для населення;
- удосконалення оздоровчої та просвітницької діяльності серед населення;
- формування культури здорового способу життя особистості як у навчальний, так і позаурочний час;
- створення рекомендацій для педагогів щодо впровадження і застосування сучасних інноваційних форм і методів оздоровчої роботи, організація тренінгів, «круглих столів», «майстер-класів» та інших здоров'язбережувальних проєктів;
- участь у створенні цілісної системи педагогічного впливу в умовах закладу вищої освіти, що спрямована на формування здорової, всебічно та гармонійно розвиненої особистості й формування здорового способу життя;
- агітація та пропагування здоров'язбереження, співпраці з усіма підрозділами закладу вищої освіти, закладів медицини та фізичної культури.

Отже, вектори діяльності фізичного реабілітолога різнобічні, але всі вони спрямовані на збереження здоров'я. Зосередимо увагу на реабілітаційних заходах в освітньому середовищі [15, с. 159].

У педагогічній діяльності переважає знаннява модель навчання, тому необхідно застосовувати певні технології, спрямовані на покращення сприйняття та якості знань, причому, не лише теоретичних, але й практичних.

Проте вважаємо доцільним зазначити, що напрями та підготовка фахівців з фізичної реабілітації є різноплановими й не відображають єдиної системи знань і практичних умінь, необхідних майбутньому фахівцеві для здійснення безпечної та ефективної діяльності на практиці. Такий стан речей зумовлений, в основному, не сформованістю єдиних стандартів у практичній діяльності та професійній підготовці фахівців у цій сфері, що призводить до несистемного й неузгодженого тлумачення вченими окремих понять і термінів у сфері фізичної реабілітації в Україні. Саме це обумовило ухвалення рішення щодо зарахування галузі «фізична реабілітація» до медичної сфери.

Освітньо-професійна програма спеціальності «227 Фізична терапія, ерготерапія» (Фізична реабілітація) має прикладну спрямованість. Акцент програми фокусується на реабілітації за напрямками порушення діяльності опорно-рухового апарату, нервової, серцево-судинної та дихальної систем. Програма професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації ґрунтується на інноваційних ідеях, поняттях, парадигмах, концепціях, теоріях та інших результатах сучасних наукових досліджень з проєктування та застосування здоров'язбережувальних технологій, аналізу розвитку сфери охорони здоров'я, зокрема в царині фізичної реабілітації, в межах яких можлива подальша професійна діяльність людини [16, с. 3].

Оскільки здоров'язбережувальний простір сучасні вчені – педагоги та психологи – тлумачать як багаторівневу освітню систему й соціально організоване виховне середовище, то в його контексті найбільш ґрунтовною є класифікація Є. Мітіної. Вона класифікує здоров'язбережувальні технології за видами діяльності на: спеціальні (вузькоспеціалізовані) та комплексні (інтегровані). Серед спеціальних здоров'язбережувальних технологій виокремлюють: *медичні* (технології профілактики захворювань; корекції і реабілітації соматичного здоров'я; санітарно-гігієнічної діяльності); *освітні*, що сприяють здоров'ю (інформаційно-навчальні та виховні); *соціальні* (технології організації здорового і безпечного способу життя; профілактики і корекції девіантної поведінки); *психологічні* (технології профілактики і психокорекції психічних відхилень особистого й інтелектуального розвитку). До комплексних здоров'язбережувальних технологій належать:

технології комплексної профілактики захворювань, корекції і реабілітації здоров'я (фізкультурно-оздоровчі і валеологічні); педагогічні технології, що сприяють здоров'ю; технології, що уможливають формування здорового способу життя [11, с. 58].

В освітньому процесі можна застосовувати інтегровані, інформаційні, дистанційні, модульно-розвивальні, особистісно-орієнтовні технології.

Враховуючи практичну складову професійної діяльності майбутнього фізичного реабілітолога, наведемо паралелі між педагогікою та медициною – і тій і іншій науці властиві: безперервність – необхідний певний багаж знань як для провадження педагогічної діяльності, так і для роботи в царині медицини, тобто потрібно все життя навчатися, здобувати нові знання; індивідуальний підхід (як до здобувача освіти, так і до пацієнта); гуманістичний напрям (розуміння); не завжди отримуємо те, що очікуємо (у здоров'ї пацієнта, у знаннях здобувачів освіти); необхідне терпіння, спрямовані на позитивний результат; вплив на якість життя. Тому майбутній спеціаліст з фізичної реабілітації має опанувати когнітивну модель навчання із застосуванням інструментів і можливостей тих технологій, що сприятимуть отриманню найкращих результатів як для професійної діяльності, так і для зміцнення здоров'я пацієнтів [10, с. 41].

Теоретичний зміст предметної галузі професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації передбачає: опанування знань для відновлення втрачених рухових функцій та активності людини; дотримання основних положень етики та моралі, обов'язків і прав, а також вимог щодо охорони праці та безпеки життєдіяльності; опанування законодавчої та нормативно-правової основ; сформованість професійних компетенцій та навичок ділового спілкування (зокрема й іноземними мовами) і компетентностей у царині комунікацій у професійній сфері.

Водночас теоретичний аналіз наукових досліджень свідчить, що проблема застосування здоров'язберезувальних технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної реабілітації у вищих закладах галузі охорони здоров'я недостатньо розроблена як у теоретичному, так і практичному аспектах. Залишаються не дослідженими та нерозробленими концепція та модель професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту із застосуванням здоров'язберезувальних технологій, зміст, форми і методи застосування новітніх технологій, організаційно-методичні умови їх впровадження. Цей процес відбувається під впливом цілеспрямованої діяльності, власної активності майбутнього фахівця з фізичної реабілітації та спеціальних умов. Застосування сучасних засобів здоров'язберезувальних технологій у навчанні та професійній діяльності відкриває нові можливості у розв'язанні проблем щодо особистого та професійного самовдосконалення фізичного реабілітолога.

Отже, поняття «здоров'язберезувальні технології» об'єднує в собі всі напрями діяльності фахівця з фізичної реабілітації щодо формування, збереження та зміцнення здоров'я населення, тому володіння здоров'язберезувальними технологіями є необхідною й обов'язковою складовою його професійної підготовки.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичної реабілітації спрямовується на формування у них інтегральної компетентності: здатності вирішувати складні професійні завдання та розв'язувати практичні проблеми, пов'язані з порушеннями функцій органів та систем організму людини, зокрема опорно-рухового апарату, нервової, серцево-судинної та дихальної систем, із застосуванням положень, теорій, методів, якими послуговуються вчені – представники медико-біологічних, соціальних і психолого-педагогічних наук. Об'єктом дослідження є рухові функції й активність людини, їх порушення та корекція з метою відновлення повноцінної життєдіяльності відповідно до її бажань та потреб у мінливих умовах довкілля.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо у дослідженні й узагальненні зарубіжного досвіду щодо підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації та окресленні можливостей у застосуванні кращих зарубіжних практик у системі професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації у вітчизняних закладах вищої освіти.

Використана література:

1. Андрущенко В. П., Бондар І. В. Модернізація педагогічної освіти в контексті викликів XXI століття. *Серія : Європейські педагогічні студії*. 2015. Випуск 5–6. С. 54–63.
2. Белікова Н. О. Здоров'язберезувальні технології як провідний чинник у підготовці майбутніх фахівців з фізичної реабілітації. *Педагогіка здоров'я : збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної*. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2011. С. 29–33.
3. Бутеря Т. М. Формування готовності фахівців з фізичної реабілітації до професійної діяльності на основі міжпредметних зв'язків. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2011. № 1. С. 17–20.
4. Ващенко О. М. Методика організації здоров'язберезувального освітнього середовища початкової школи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету : Серія : Педагогіка. Соціальна робота*. Ужгород : Видавництво УжНУ "Говерла", 2014. Вип. 32. С. 34–36.
5. Долинний Ю. О. Теоретичні аспекти професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. "Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт"*. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. Випуск 3К(44)14. С. 212–216.
6. Єжова О. О. Теоретичні і методичні засади формування ціннісного ставлення до здоров'я учнів професійно-технічних навчальних закладів : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.07 "теорія і методика виховання". Київ, 2013. 38 с.

7. Клапчук В. В. Фізична реабілітація як наукова спеціальність і фах у практиці охорони здоров'я. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2013. № 1. С. 51–54.
8. Клопов Роман Вікторович. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту із застосуванням інформаційних технологій : дис. ... д-ра. пед. наук : 13.00.04 "теорія і методика проф. освіти". Вінниця, 2012. 520 с.
9. Концепція Державної цільової соціальної програми "Молодь України" на 2021–2025 роки: схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2020 року № 1669-р. (редакція від 16.03.2022). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1666-2020-p>
10. Куса О. М. Особливості навчання студентів на практичних кафедрах : збірник тез "Актуальні питання підвищення якості освітнього процесу" науково-практичної конференції з міжнародною участю. Івано-Франківськ : ДВНЗ "Івано-Франківський національний медичний університет", 2018. С. 41.
11. Мітіна Є. П. Здоров'язберігаючі технології сьогодні і завтра. *Початкова школа*. 2006. № 6. С. 56–59.
12. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту. Київ : Олімпійська література, 2000. 423 с.
13. Омельченко С. О. Зміст і методи роботи класного керівника щодо формування здорового способу життя школярів. *Гуманізація навчально-виховного процесу* : збірник наукових праць. Випуск XXVII. Слов'янськ : СДПУ. 2005. С. 144–151.
14. Потапчук Т. В. Професійно-педагогічна підготовка майбутнього педагога початкових класів до використання здоров'язбережувальних технологій. *Іноватика у вихованні* : збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 12. 2020. С. 58–65.
15. Ситник О. А. Внесок фізичного реабілітолога у формуванні здоров'язбережувального освітнього середовища *Наука і освіта* : науково-практичний журнал. 2016. № 8. С. 158–162.
16. Сумський державний університет. Фізична терапія зі спеціальності 22. URL : https://sumdu.edu.ua/images/content/general/accreditation/sumdu_prof_1rb_physical-therapy.pdf
17. Фахівець фізичної реабілітації. Особливості взаємовідносин лікаря і хворого. URL : https://medmuv.com/kafedra/internal/fiz_reabil/lectures_stud/uk/med/health/ptn/%
18. Чепурка О. Сутність поняття "професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичної реабілітації" в контексті сучасної парадигми. *Іноватика у вихованні* : збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 12. 2020. С. 285–293.

References:

1. Andrushchenko V. P., Bondar I. V. (2015) Modernizatsiia pedahohichnoi osvity v konteksti vyklykiv XXI stolittia. [Modernization of pedagogical education in the context of the challenges of the XXI century]. *Seriia: Yevropeiski pedahohichni studii, Vypusk 5–6*, S. 54–63 [in Ukrainian].
2. Bielikova N. O. (2011) Zdoroviazberezhivalni tekhnologii yak providnyi chynnyk u pidhotovtsi maibutnikh fakhivtsiv z fizychnoi rehabilitatsii. [Health-saving technologies as a leading factor in the training of future specialists in physical rehabilitation]. *Pedahohika zdorovia: zbirnyk naukovykh prats Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi*. Harkiv : KhNPU im. H. S. Skovorody. S. 29–33 [in Ukrainian].
3. Buheria T. M. (2011) Formuvannya hotovnosti fakhivtsiv z fizychnoi rehabilitatsii do profesiinoi diialnosti na osnovi mizhpredmetnykh zviazkiv. [Formation of readiness of physical rehabilitation specialists for professional activity based on interdisciplinary connections]. *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu*. № 1. S. 17–20 [in Ukrainian].
4. Vashchenko O. M. (2014) Metodyka orhanizatsii zdoroviazberezhivalnoho osvitnoho seredovyshcha pochatkovoї shkoly. [Methodology of organizing a health-preserving educational environment of an elementary school]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu : Serii: Pedahohika. Sotsialna robota*. Uzhhorod : Vydavnytstvo UzhNU "Hoverla". Vyp. 32. S. 34–36 [in Ukrainian].
5. Dolyunnyi Yu. O. (2014) Teoretychni aspekty profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv z fizychnoho vykhovannia i sportu do rehabilitatsiinoi roboty. [Theoretical aspects of professional training of future specialists in physical education and sports for rehabilitation work]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Serii № 15. "Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury / fizychna kultura i sport"*. Kyiv : Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova. Vypusk 3K(44)14. S. 212–216 [in Ukrainian].
6. Yezhova O. O. (2013) Teoretychni i metodychni zasady formuvannia tsinnisnoho stavlennia do zdorovia uchniv profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladiv: avtoref. dys. ... d-ra ped. Nauk Teoretyko-metodolohichni zasady formuvannia tsinnisnoho stavlennia do zdorov'ya uchniv profesiino-tekhnichnykh navchal'nykh zakladiv]: 13.00.07 "Teoriia i metodyka vykhovannia". Kyiv. 38 s. [in Ukrainian].
7. Klapchuk V. V. (2013) Fizychna rehabilitatsiia yak naukova spetsialnist i fakh u praktytsi okhorony zdorovia. [Physical rehabilitation as a scientific specialty and profession in health care practice]. *Fizychno vykhovannia, sport i kultura zdorovia u suchasnomu suspilstvi*. № 1. S. 51–54. URL : http://nbuv.gov.ua/u/jrn/fvs_2013_1_16 [in Ukrainian].
8. Klopov Roman Viktorovych. (2012) Teoriia i praktyka profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia i sportu iz zastosuvanniam informatsiinykh tekhnologii: dys. ... d-ra. ped. nauk. [Theory and practice of professional training of future specialists in physical education and sports using information technologies] : 13.00.04 "Teoriia i metodyka prof. osvity". Vinnytsia. 520 s. [in Ukrainian].
9. Kontseptsiia Derzhavnoi tsilovoi sotsialnoi prohramy "Molod Ukrainy" na 2021-2025 roky. [Concept of the State Targeted Social Program "Youth of Ukraine" for 2021-2025] : skhvalena r Rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 hrudnia 2020 roku № 1669-r. (redaktsiia vid 16.03.2022). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1666-2020-p> [in Ukrainian].
10. Kusa O. M. (2018) Osoblyvosti navchannia studentiv na praktychnykh kafedrah. [Peculiarities of student training at practical departments] : *zbirnyk tez: "Aktualni pytannia pidvyshchennia yakosti osvitnoho protsesu" naukovo-praktychnoi konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu. Ivano-Frankivsk* : DVNZ "Ivano-Frankivskiy natsionalnyi medychny universytet". S. 41 [in Ukrainian].
11. Mitina Ye. P. (2006) Zdoroviazberihaiuchi tekhnologii sohodni i zavtra. [Health-preserving technologies today and tomorrow]. *Pochatkova shkola*. № 6. S. 56-59 [in Ukrainian].
12. Mukhin V. M. (2000) Fizychna rehabilitatsiia. [Physical rehabilitation] : pidruchnyk dlia studentiv vshchyykh navchalnykh zakladiv fizychnoho vykhovannia i sportu. Kyiv : Olimpiiska literatura. 423 s. [in Ukrainian].

13. Omelchenko S. O. (2005) Zmist i metody roboty klasnoho kerivnyka shchodo formuvannia zdorovoho sposobu zhyttia shkolariv. [The content and methods of the class teacher's work on the formation of a healthy lifestyle of school children]. *Humanizatsiia navchalno-vykhovnoho protsesu*: Zbirnyk naukovykh prats. Vypusk KhKhVII. Sloviansk: SDPU. S. 144–151 [in Ukrainian].
14. Potapchuk T. V. (2020) Profesiino-pedahohichna pidhotovka maibutnoho pedahoha pochatkovykh klasiv do vykorystannia zdoroviazberezhuvalnykh tekhnolohii. [Professional-pedagogical training of the future primary school teacher for the use of health-saving technologies]. Zbirnyk naukovykh prats Rivnenskoho derzhavnoho humanitarnoho universytetu: "Innovatyka u vykhovanni". Vypusk 12. S. 58–65 URL : <https://doi.org/10.35619/iuu.v1i12.314> [in Ukrainian].
15. Sytnyk O. A. (2016) Vnesok fizychnoho reabilitoloha u formuvanni zdoroviazberezhuvalnogo osvitnoho seredovyscha. [The contribution of a physical rehabilitator in the formation of a health-preserving educational environment]. *Nauka i osvita : nauk.-prakt. zhurnal*. № 8. S. 158–162 [in Ukrainian].
16. Sumskyi derzhavnyi universytet. Fizychna terapiia zi spetsialnosti 227. [Sumy State University. Physical therapy in specialty 227]. URL :https://sumdu.edu.ua/images/content/general/accreditation/sumdu_prof_1rb_physical-therapy.pdf [in Ukrainian].
17. Fakhivets fizychnoi reabilitatsii. Osoblyvosti vzaiemovidnosyn likaria i khvoroho. [Specialist in physical rehabilitation. Peculiarities of the doctor-patient relationship]. URL:https://medmuv.com/kafedra/internal/fiz_reabil/lectures_stud/uk/med/health/ptn/% [in Ukrainian].
18. Chepurka Oleh Sutnist poniattia "profesiina pidhotovka maibutnykh fakhivtsiv z fizychnoi reabilitatsii" v konteksti suchasnoi paradyhmy. (2020). [The essence of the concept of «professional training of future specialists in physical rehabilitation» in the context of the modern paradigm]. Zbirnyk naukovykh prats Rivnenskoho derzhavnoho humanitarnoho universytetu: "Innovatyka u vykhovanni". Vypusk 12. S. 285–293. URL: <https://doi.org/10.35619/iuu.v1i12.323> [in Ukrainian].

Kushnyaruk S., Belkova T. Professional training of future specialists in physical rehabilitation for the formation of a health-preserving educational environment (as a scientific and theoretical problem)

The article reveals the theoretical aspects of professional training of future physical rehabilitation professionals for the formation of a health -saving educational environment. The modern complex military conditions of Ukrainian society determine the expediency of creating a new specialty "227 Physical therapy, occupational therapy" (Physical rehabilitation) in higher education institutions of the country. The rapid development of the field of physical rehabilitation is due, first of all, to an increase in the number of diseases of the musculoskeletal system among the population, as well as to significant violations of the physical and mental development of the individual, which requires a complex restoration of the human body. In today's reality, this is one of the most relevant issues in the theory and practice of special pedagogy.

The analysis of scientific works of modern scientists on the problem of professional training of future specialists in physical rehabilitation has been carried out. The essential content of the basic concepts of preparation of future physical rehabilitation professionals in the context of the modern educational paradigm is clarified. It is revealed that health-saving is the result of the influence of pedagogical factors of the educational process to maintain the health of its subjects.

As a result of the analysis, the professional training of future physical rehabilitation professionals is defined as a multi-vector process that meets the purpose, principles and objectives of professional and pedagogical activity and is directed to the realization of its appropriate components.

New Ukrainian society requires physical rehabilitation professionals who combine the ability to cooperate in an interdisciplinary team, use modern innovative rehabilitation technologies and aim to direct their efforts to restore, correct and maintain human motor functions.

Key words: *physical rehabilitation, professional training, future physical rehabilitation experts, educational process, health-preserving technologies.*